

com ho prova un troç de retaule ab l'escena del Calvari, procedent, ab altre en que 's presenta un sant cavaller, del convent de Sant Francesch de Caller, y avuy guardades en el Musèu d'aquesta població. Una fotografia de la primera d'aquestes taules, que passà de mà en mà, feu assentir a les paraules del ponent, que mencionà l'existència del pintor català Berenguer Picalull en la illa de Sardenya. Presentà també fotografies de la «pradera» del retaule o «ancona» de l'Anunciata de Sant Francesch de Caller, ab cinch mitges figures de Sants, en les que hi volgué veure certes reminiscències de nostre Borrassà; el retaule de Sant Bernardí, complet, ab vuit cares en sos tres cossos y set en el bancal, tot ell de disposició idèntica als catalans, en el que hi mencionà un cert aire del Huguet, pintor que, per altra part, no es pas improbable que hagués fet quelcom per Sardenya, provanthon un document trobat per en Sanpere; el de Sant Francesch, en el que potser hi hagi un llunyà contacte ab l'art dels Vergós, en la part baixa del qual hi ha quatre compartiments ab els Sants Adjutori, Pere, Antoni y la Pietat, y el de Sant Agustí, en que hi surt un certaire den Jacomart. A finals del segle XV, continúa l'Aru, l'art dels pintors sards se fa més indígena adquirint caràcter més propi, resultant que cap obra pot identificarse ab les d'autor català conegut, venint a ser ses obres com un dialecte del art pictòrich de Catalunya que, segons les orientacions rebudes pels artistes, a voltes té un determinat segell italià, que 's fa preponderant un cop està acabant el primer terç del segle XVI. Y en aquests punts pogueren veures noves fotografies, resultant identificats un Llorens Cavaró, que en 1501 firma l'«ancona» del barri dels Stampacci de Caller, deixant altra obra de disposició idèntica a les catalanes, formant sis requadres en sos tres cossos y set més en el bancal; un Joan Barcelés que, si no diu l'any, firmà un retaule en quals reproduccions poguerem regonèixerhi nostres paviments de rajola blava; un Gentile Sapiente que feu un retaule pera 'ls franciscans callerins; y un Joan Muru, de qui se sab l'existència en 1519.

Les fotografies presentades deixaven prou veure que les obres dels pintors sards no tenen res que veure ab les de l'Italia central durant casi un segle y mitg, resultant elles, si no una manifestació artística de gran mèrit, quelcom interessant, en que 'ls catalans hi hem de veure una relació de germandat, ab lo que feyen els artistes del temps en els païssos de la confederació catalana-aragonesa. Falta veure el color de les pintures en taula de Sardenya, però en el disseny, iconologia y forma dels retaules s'hi ha d'admetre grans punts de contacte ab nosaltres.

Ab lo que queda apuntat pot veures si va ésser interessant per Catalunya el treball fet per la secció segona, del Congrés d'Historia de l'Art.

El vinent Congrés s'ha acordat que tinga lloch a París dintre cinch anys, havent sigut elegits pera formar part del Comitè permanent organitzador del mateix els Srs. Puig Cadafalch y Tormo Monzó. — J. G. C.

VIe Concurs Martorell

L'Ajuntament de Barcelona, en consistori de 23 d'Abril de 1912, ha acceptat la decisió presa per el Jurat, compost dels senyors D. Emili Cartailhac, D. Pau Font de Rubinat, D. Ermengol Giner de los Ríos, D. Guillem d'Osma y D. Joaquim Miret y Sans, adjudicant per meitat el premi fundat per l'eximi patrici Francesch Martorell y Penya als treballs números 1 y 3 de don Ferran de Sagarra y de Siscar y de D. Enrich d'Aguilera, marquès de Cerralbo, titulats respectivament *Sigilografía catalana y Páginas de la historia patria por mis excavaciones arqueológicas*. El treball n.º 2 se titulava *Trajes y armas de los españoles desde los tiempos prehistóricos hasta los primeros años del siglo XIX*.

El treball del senyor Sagarra, compost de quinze volums manuscrits, dedicats el primer d'ells a pròleg, el segon a introducció molt nodrida y el tercer a un estudi històrich copiosament documentat dels segells de la Casa comtal de Barcelona, constitueix el més complet inventari de segells catalans civils y ecclesiàstichs, acompanyat d'una magnífica col·lecció de reproduccions en guix de prop de tres mil exemplars diferents.

El treball de D. Enrich d'Aguilera, es una serie de Memories explicatives dels resultats excepcionals de les excavacions que ha costejat y dirigit dit senyor amb una constància y abnegació may sobrepujades a Espanya, en més de cinquanta estacions del centre de la península ibèrica (principalment de Torralba, Harzol, Cueva de la Mora, Mirabueno, Torrevicente, Aguilar de Anguita, Luzaga y Arcóbriga), presentant units aquells resultats en una ordenada successió històrica desde 'ls temps primitius y passant per els pobles del període neolítich fins als celtíbers, qui caigueren sots la dominació romana.